Lausunto
10.10.2022

NEOT
North European Oil Trade

Valtioneuvoston selonteko

VNS 4 Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU) - Kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa 2035

VNS 6 Hiilineutraali Suomi 2035 - kansallinen ilmasto- ja energiastrategia

North European Oil Trade Oy (NEOT) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto yllä mainituista valtioneuvoston selonteoista. Lausuntomme huomio painottuu liikenteen päästöjen vähentämiseen liittyviin toimiin.

North European Oil Trade (NEOT) on merkittävä Itämeren alueella toimiva itsenäinen polttoainehankintayhtiö, jonka omistavat St1 ja SOK. NEOT toimittaa vuosittain noin seitsemän miljardia litraa polttoainetta St1-, ABC- ja Shell-ketjujen asemille, lämmitysöljyasiakkaille sekä ilmailun ja merenkulun käyttöön Suomeen, Ruotsiin ja Norjaan. NEOT:n markkinaosuus liikenteeseen jaelluista polttoaineista on Suomessa yli 40 %. St1:n ja SOK:n liikenteen jakeluvelvoitteen hoitaminen on keskitetty NEOT:lle, minkä vuoksi NEOT on Suomessa jakeluvelvoitelainsäädännön alainen toimija.

Tarve sektoreiden välisille joustoille

Koko ilmasto- ja energiastrategian, kuten Euroopan komission 55-valmiuspaketinkin, pyrkimyksenä on vähentää päästöjä kaikilla sektoreilla ja nopeasti. Hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n viimeisin raportti osoittaa, että tehokkaat päästövähennykset ovat välttämättömiä jo seuraavan vuosikymmenen aikana. Euroopan unioni (EU) ja Suomi tarkastelevat päästöjä ja niiden vähentämistä sektoreittain (päästökauppa-, taakanjako- ja maankäyttösektorit). Sektoreiden välisten päästöjen korrelaatiota tulisi kuitenkin analysoida tarkemmin ja mahdollistaa päästöjen vähentämisen sektorirajat ylittäen. Tehokkaiden päästövähennysten saavuttamiseksi on mielekästä, että esimerkiksi maankäyttö- ja taakanjakosektorien välillä voitaisiin katsoa päästöjen vähentämistä sektorirajat ylittäen.

North European Oil Trade Oy
Urho Kekkosen katu 5 C
00100 Helsinki
Finland
Y-tunnus: 1801056-5
Kotipaikka: Helsinki

NEOT
North European Oil Trade

Taakanjakosektorin ja erityisesti valittujen tieliikenteen päästövähennyskeinojen (uusiutuvien polttoaineiden jakeluvelvoite) vaikuttavuus on hyvin rajallinen ilman liikenteen voimakasta sähköistymistä ja muiden käyttövoimien, erityisesti sähköpolttoaineiden nopeutettua käyttöönottoa. Tällä hetkellä tieliikenteessä tavoitellaan päästövähennyksiä erityisesti biopolttoaineiden avulla. Biopolttoaineiden raaka-aineita on maailmanlaajuisesti saatavilla hyvin rajallisesti ja niitä tarvitaan myös enenevässä määrin esimerkiksi lentoliikenteeseen ja kemianteollisuuden käyttöön. Lisäksi niiden saatavuus keskittyy pitkälti Kiinaan ja Kaakkois-Aasiaan. Tämän vuoksi **biopolttoaineiden käyttöä tieliikenteessä ei tulisi enää lisätä, vaan nykyistä keinovalikoimaa olisi laajennettava nopeasti**.

Uusiutuvan energian edistäminen liikenteessä

Sekä kansallisessa ilmasto- ja energiastrategiassa että keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmassa (KAISU) korostetaan, että uusiutuvien liikennepolttoaineiden käyttöä edistetään jatkossakin ensisijaisesti tieliikenteen jakeluvelvoitteella. Strategian uudet linjaukset korostavat uusien raaka-aineiden ja tuotantoteknologioiden kaupallistamista. Tämä on hyvä tavoite, mutta haluamme korostaa, että markkinaehtoisesti on osoittautunut haastavaksi saavuttaa tai päästä käsiksi kansallisesti, saati globaalisti, merkittäviin jo olemassa raaka-ainevirtoihin.

NEOT kannattaa kunnianhimoisia liikenteen päästövähennystavoitteita ja biopolttoaineiden käyttöä niiden saavuttamiseksi. Korostamme kuitenkin, että **jakeluvelvoitteen alaisilla toimijoilla tulisi olla biopolttoaineiden lisäksi käytössään myös muita keinoja saavuttaa todellisia päästövähenemiä sekä luonnon että yhteiskunnan kannalta tehokkaimmalla tavalla.**

Uusiutuvien polttoaineiden valmistuksessa käytettävien raaka-aineiden globaali niukkuus nostaa niiden markkinahintoja, mikä näkyy kansalaisille polttoaineen kuluttajahintojen nousuna sekä heijastuu lähes kaikkien tuotteiden hintoihin kasvavien logistiikkakustannusten kautta. Arviomme mukaan vuonna 2030 jakeluvelvoitteen ollessa 34 % sen täytön kustannus loppukuluttajalle olisi mahdollisesti jopa 78 snt/l.

Globaali kilpailu biopolttoaineiden raaka-aineista kiihtyy edelleen tulevina vuosina, sillä mandaatit nousevat Euroopassa laajasti. Lisäksi raaka-aineiden kysyntä tulee kasvamaan entisestään, kun uudet sektorit (lento- ja meriliikenne[1], maatalous) tulevat kamppailemaan yhä voimakkaammin samoista raaka-ainelähteistä. Biopolttoöljyn jakeluvelvoitteen suunnitellut korotukset Suomessa kiristävät tilannetta entisestään, koska velvoitetta täytetään samoilla tuotteilla kuin liikenteessä.

[1] ReFuelEU, FuelEU Maritime

North European Oil Trade Oy
Urho Kekkosen katu 5 C
00100 Helsinki
Finland
Y-tunnus: 1801056-5
Kotipaikka: Helsinki

NEOT
North European Oil Trade

Jatkossa biopolttoaineiden raaka-aineet ohjautuvat yhä vahvemmin niille markkinoille, joilla raaka-aineesta maksetaan eniten. Korkeimmat seuraamusmaksu- ja mandaattitasot ohjaavat biopolttoaineita vahvasti Pohjoismaihin. Tämä yhdistelmä nostaa kuluttajahintoja ja asettaa poliittisesti hyväksyttävän tason polttoaineen hinnalle.

Suomessa korkea velvoitetaso nostaa tulevina vuosina biopolttoaineen hintaa kohti laissa määritettyä seuraamusmaksutasoa, joka on 0,04 EUR/MJ. Mikäli hinta nousee yli seuraamusmaksun ja välillisten kustannusten, on vaarana, että toimijat valitsevat sakon maksamisen eivätkä täytä velvoitetta. Tällöin päästövähennyksiä ei synny, mutta polttoaineen hinta on silti korkea.

Velvoitteiden täyttäminen ja päästövähennystavoitteisiin pääseminen edellyttääkin laajaa keinovalikoimaa ja joustavampaa lainsäädäntöä. Kohtuullisen kustannustason varmistamiseksi on tärkeää huolehtia siitä, että jatkossa jakeluvelvoitteen täyttämiseksi on käytettävissä mahdollisimman kattava valikoima päästövähennyskeinoja, joiden saatavuus on hyvä ja sitä kautta hinta kuluttajille sekä yhteiskunnalle aiheutuvat kustannukset hyväksyttävällä tasolla. Merkittävimmät potentiaalit Suomessa liittyvät biokaasun laajamittaiseen käyttöön erityisesti raskaassa liikenteessä, liikennesähkön sisällyttämiseen velvoitteen täyttöön sekä pidemmällä aikavälillä synteettisiin polttoaineisiin. Biokaasulla ja synteettisillä polttoaineilla ei kuitenkaan pystytä lähivuosina korvaamaan tarvittavia määriä biopolttoaineita, vaan muitakin keinoja tarvitaan.

NEOT esittää jakeluvelvoitteen ja liikenteen/taakanjakosektorin päästökaupan yhdistävää mallia yhdeksi keinoksi todellisten, lisäisten ja kustannustehokkaiden päästövähennysten saavuttamiseksi. Esittämässämme mallissa tällä hetkellä käytössä oleva jakeluvelvoitelaissa määritelty jakeluvelvoitteen täyttämättä jättämisestä aiheutuva **seuraamusmaksu (0,04 EUR/MJ) korvattaisiin päästöoikeudella, josta saatavat tulot ohjattaisiin kustannustehokkaampiin toimiin taakanjakosektorilla**, esimerkiksi päästövähennys- ja muihin ilmastotoimiin maataloudessa. Mikäli toimijat eivät täytä velvoitetta vaan maksavat sakon, päästövähenemiä ei synny lainkaan. Päästövähennyskohteet ja -toimet tulisi määrittää asiantuntijoiden toimesta ja niiden tulisi olla todellisia ja lisäisiä.

Samassa yhteydessä **olisi tärkeää tarkastella myös nykyisen jakeluvelvoitelaissa määritellyn seuraamusmaksun tasoa, sillä se tulee todennäköisesti määrittelemään biopolttoaineiden hintakaton tulevina vuosina.** Tällä hintatasolla jakeluvelvoitteen täyttämisestä aiheutuva kustannus nostaa kuluttajahintoja merkittävästi. Päätös vuosien 2022 ja 2023 biopolttoaineiden jakelua koskevien velvoitteiden väliaikaisesta laskemisesta (HE 85/2022; HE 174/2022), osoittaa ettei yhteiskunta ole valmis maksamaan seuraamusmaksun mukaista kustannusta. Tämän vuoksi **seuraamusmaksun tasoa tulisi tarkastella uudelleen ja asettaa se sellaiselle tasolle, jonka seuraukset yhteiskunta on todellisuudessa valmis kantamaan.**

North European Oil Trade Oy
Urho Kekkosen katu 5 C
00100 Helsinki
Finland

Y-tunnus: 1801056-5
Kotipaikka: Helsinki

Lausunto
10.10.2022

NEOT
North European Oil Trade

Vety- ja sähköpolttoaineiden edistäminen

Kannatamme sähköpolttoaineiden sisällyttämistä liikenteen jakeluvelvoitteeseen vuodesta 2023 alkaen. Haasteena sähköpolttoaineiden käyttöönotossa on teknologioiden markkinaehtoisen kehityksen hitaus ja lopputuotteiden tämänhetkinen korkea hinta. Tuotteiden ja tuotantoteknologioiden kehittyessä hinnan odotetaan merkittävästi alenevan. Jakeluvelvoitteen joustojen lisäämiseksi on tärkeää, että sähköpolttoaineille ja kehittyneille biopolttoaineille luodaan yksi yhteinen mandaatti.

CCU/CCS hankkeiden ja -teknologioiden kehittäminen ja niiden rahoittaminen ovat tarvittavia ja välttämättömiä panostuksia jatkossa. NEOT kiittää strategiaa sähköisten polttoaineiden merkityksen korostamisesta. Korostamme kuitenkin, että näiden teknologioiden osalta myös latausverkoston rahoituksen on korostuttava jatkossa voimakkaammin. Pitkien etäisyyksien maassa korostamme tarvetta merkittävämmille panostuksille lataus- ja tankkausinfran kehittämiseen.

Sähköisten, RFNBO, polttoaineiden osalta korostamme niiden toimitus- ja huoltovarmuustekijöitä. Nestemäiset polttoaineet ovat turvallisia ja helppoja varastoida sekä toimittaa jakeluun. RFNBO-polttoaineet tarjoavat joustavan ja ennakoitavan varautumiskeinon tie-, meri- ja lentoliikenteelle. RFNBO-polttoaineiden tuotannon kannalta on tärkeää huomioida, että niiden tuotantoon voidaan hyödyntää niin paikan päällä tuotettua kuin sähköverkossa siirrettyä sähköä. Tässä kuitenkin huomioiden uusiutuvan sähkön alkuperätakuiden osoittaminen ja todentaminen. Suomessa, jossa on paljon ydinvoimaa, korostamme, että ydinvoiman roolia uusiutuvan ja lähes päästöttömän sähkön tuottajana korostettaisiin. On tärkeää, että Suomi edistäisi ydinvoimalla tuotetun sähkön asemaa. RFNBO-polttoaineet vaativat tuotantovaiheessa tasaista sähköntuotantoa, johon ydinvoima vastaa.

Verotus

Korostamme, että kokonaisvaltaisen päästöjen vähentämisen osalta, niin liikenteessä kuin muillakin sektoreilla, on tärkeää hyödyntää tehokkaasti kaikkia mahdollisia keinoja. Kaasu- ja etanolikonversiot ovat tähän oiva mahdollisuus. Esitämme, että konversioiden suotuisaa verokohtelua ja konversiotukia jatketaan jatkossakin.

Kunnioittaen,
North European Oil Trade

North European Oil Trade Oy
Urho Kekkosen katu 5 C
00100 Helsinki
Finland

Y-tunnus: 1801056-5
Kotipaikka: Helsinki